

ETH DIARI

Numerò 190
dissabte 21 d'agost 1999

HUELHETON DIARI D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

Eth comissionat entara Societat dera Informacion dera Generalitat de Catalonha prebotge ua campanha entà apropar Internet tàs ciutadans de diuerses poblacions dera nòsta geografia, e entad açò a premanit un camion en quau i a connectadi dètz ordinadors en Internet entà que i age accés eth public en generau. Tamb aguest materiau a encetat ua rota per Catalonha e Aran, a on arribe aué. Aguest camion ei nomenat en catalan Camió.Net en tot jogar tamb eth tèrme Net, qu'ei com se cride hilat en anglés -referit ath hilat d'Internet- e tamb eth diminuti de camion.

aguest mes d'agost e era prumèra quinze de seteme. Aué arribe en Aran, e mès concrètament en cap-lòc deth país: Vielha. Pendent tot eth dia Camió.Net serà ena plaça dera Glèisa.

Eth comissionat entara Societat dera Informacion, qu'ei includit en Departament de Presidència dera Generalitat, a dessenhath era campanha de promocion deth Camió.Net tamb er eslogan "Entra i navega per Internet", e explique çò que se hè tamb es següentes paraules:

"Eth comissionat a coma objectiu possar era plia incorpora-

ARRIBE ETH CAMIÓ.NET EN ARAN

En Vielha toti poderatz navegar per Internet dera plaça dera Glèisa estant

cion de Catalonha ena Societat dera Informacion. Creдем que Catalonha a d'èster capdevantera en aguest procès perque pensam qu'aguest hèt li reportarà beneficis competitius qu'ajudaràn ath sòn creisement e a plaça-se entre es prumèri païsi d'Euròpa. Ua des claus entà qu'açò sigue atau se tròbe ena estienuda der us des naues tecnologies en toti es sectors dera nòsta societat. En aguest sentit, auem dessenhath era campanha promocionau deth Camió.Net entà apropar Internet as ciutadans de diuerses poblacions dera nòsta geografia".

(Contunhe ena plana de darrèr tamb un article deth comissionat entara Societat dera Informacion, Miquel Puig)

GRAU DEMORE QU'IGLESIAS AGE "UA SENSIBILITAT ESPECIAL" ENTÀ ACABAR TAMB ERA POLEMICA DER AUVIATGE DERA FRANJA

Eth president dera Deputacion de Lhèida, Josep Grau, exprimic ager ena Universitat Catalana d'Estiu, que se celèbre en Prada (Catalonha Nòrd), era sua esperança en qu'eth nau president d'Aragon, Marcelino Iglesias, originari dera Franja de Ponent, "age ua sensibilitat especial entà arribar a acòrdi rasonables" en çò que tanh ath conflicte sus es òbres d'art deth Musèu Diocesan de Lhèida que reclamen es autoritats civius e religioses aragoneses. "Calerie rebrembar que s'existís aguest patrimòni ei perque quau-

quarrés s'encuedèc en sòn dia de sauvà-lo e inclús hec er esfòrc de cromptà-lo", remerquèc Grau, en tot híger qu'eth projècte de bastiment deth nau Musèu apòste pera unitat museística deth conjunt des òbres sacres.

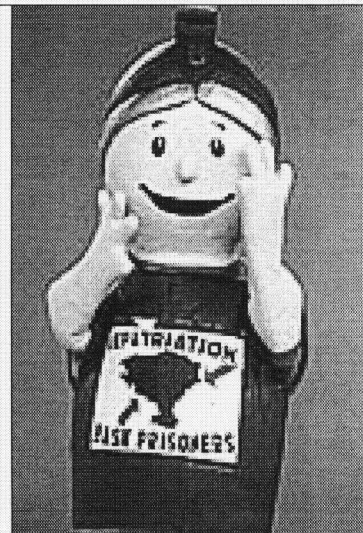
Eth president dera Deputacion, Josep Grau.

INAUGURADI ES SETAUS CAMPIONATS DETH MON D'ATLETISME, SEVILHA 99

Eth bailaor Joaquín Cortés era estrella der spectacle dera ceremònia inaugurau

Dues mascòtes giraldillas apareissheren en escenari dera inauguracion tamb era legenda en anglés: "repatriacion des presoèrs basqui"

AGENDA OCCITANA

DANÇA

Actuacion a cargue des Fradins de Vielha, entàs 13.00 en Era Bordeta
Actuacion d'Es Corbilhuèrs de Les, tàs 23.00 en Avinganha (Segrià)

TARDES DE GRESCA

Animacion en carrèr tamb eth grop El Sidral. Tàs 18.00 en Arties e tàs 20.00 en Bossòst

MERCAT

Mercat nocturn en Salarú, a comdar des 20.00

EXPOSICIONS

Exposicion d'ART FLORAU de Pepita Caubet, enquiath 29 d'agost, ena

Biblioteca Municipau de Vielha, de 17 a 20 ores.

Exposicion d'ESCLUTURA de Glòria Corona, enquiath 31 d'agost, ena glèisa de Sant Joan, Arties.

Exposicion, talhèr e venta de **PRODUCTES ARTESANAUS DERA VAL** -husta, flors, ceramica, veire, hormatges, patés...-, ena casa Joan-chiquet, Vilamòs, enquiath 31 d'agost (d'11 a 14 e de 17 a 20 ores).

Exposicion **FLORA I FAUNA DELS PIRINEUS**, enquiath 31 d'agost, en Espui-Vall Fosca (Palhars Jussà).

25au ESCÒLA OCCITANA D'ESTIU (EOE) en Vilanaua d'Òit

UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU de Prada, enquiath 25 d'agost

AUÉ ACTUEN ES CORBILHUÈRS DE LES EN CONJUNT ARQUEOLOGIC D'AVINGANHA

Anet, entàs 23.00, Es Corbilhuèrs cantaires e dançaires de Les aufriràn ua serada de dances e cançons araneses en Avinganha, concrètament en claustre deth temple que forme part d'aguest important centre arqueologic declarat conjunt istoricoartistic, plaçat a pròp dera poblacion lheidatana de Seròs (Segrià).

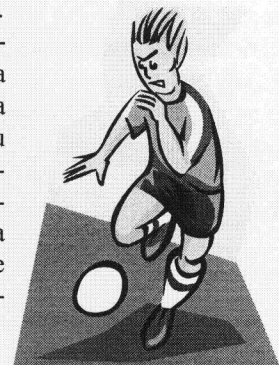
Aguesta actuacion s'includís laguens deth programa de divulgacion dera activitat arqueologica qu'amie eth Servici d'Arqueologia der Institut d'Estudis Ilerdens, e preten hèr a conèisher es jadiments e hèr a visitar as assistents, acompanyats per un guida, eth conjunt monumentau compausat pera glèisa, era tor e eth claustre, entà despús gaudir dera musica tradicionau, en aguest cas d'Aran, jos eth títol "Dues nits per descobrir l'encís d'Avinganya i gaudir de la música tradicional".

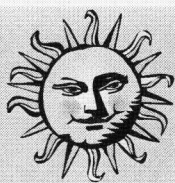
Eth prumèr ser, que siguec eth 10 de junhsèga, actuèc eth grop catalan Pont d'Arcalfs.

VEN D'ANONCIÀ-SE ETH IIau TRIANGULAR DE FÓTBOL CONSELH GENERAU

Tot comence a èster prèst entara dusau edicion deth Triangular de Fòtbol Conselh Generau, que se celebrarà eth pròplèu dia 1 de seteme en Camp Municipau de Bossòst.

Es equips participaires son eth FC Vielha, era ARC Les e era UE Bossòst. Eth començament serà tàs 21.30 deth ser entà acabar es tres partits previsti, apruprètz, tath torn des dotze dera net. Aguest eveniment esportiu ei organizat pera Oficina de Joenessa deth Conselh Generau d'Aran tamb era collaboracion der Ajuntament de Bossòst e era Secretaria Generau de Joenessa dera Generalitat de Catalonha.

En escadença dera venguda de Camió.Net entà Aran, mos platz recuperar un article originau escrit entà ETH DIARI deth comissionat entara Societat dera Informacion, Miquel Puig, que publiquem en numerò 4 deth diari deth dia 12 de gèr d'enguan.

Dempús deth president Pujol, eth comissionat Puig -qu'a rang de conselher- siguec eth primèr naut cargue dera Generalitat que collaborèc en aguesta casa, çò que tostemp li arregraïram e que vò constatar era nòsta vocacion de primèr era societat dera informacion en Aran, en tot explicar que sonque poderam hèr ua premsa aranesa modèrna e competitiua se sabem emplegar a hons toti es mieiçs que mos aufrís era societat dera informacion. Se cada dia ei possible ETH DIARI tamb informacion nacionau aranesa e internacionau ei gràcies as naues tecnologies dera informacion, e demoram hèr lèu eth saut que complemente ETH DIARI version papèr tamb ua version *on-line* d'ETH DIARI DIGITAU.

ETH PAPÈR DERA SOCIETAT DERA INFORMACION ENA SOCIETAT RURAU

Era Revolucion Industriau trinquèc era societat, territoriauments e sociauments. Er espartiment entre eth mon rurau, damb un modèu de vida basat en un sistèma economic tradicionau, e eth mon urban, impregnat d'auanci tecnologic, semblaue definitiu. De resultes d'aguesta division i aguec grans diferències economicas, sociaus e culturaus qu'an arribat enquiara epòca actua.

Auè assistim a ua nua revolucion tecnologica, equiparabla en bèri aspèctes ara que significue era invencion dera impremta, e ara revolucion industriau en d'auti, en tot crear çò qu'en didem era Societat dera Informacion, ei a dèder, ua societat ena quau era faïçon de trabalhar, d'aprèner, d'esvagà-se e de relaciona-se emplegue intensaments es tecnologies dera informacion.

Aguestes tecnologies poderien hèr mès grans es diferències senon arriben a toti, ei a dèder, s'es infrastructures que permeten era transmission dera informacion non arriben a toti eth territòri o s'era adretia ena sua utiliza-

cion non se generalize en toti es celhs dera societat. En cambi, se garantim que cap d'aguestes dues causes se den, es tecnologies dera informacion non solet mos ajudaràn a bastir un país mès prospèr e just, senon tanben mès culte e mès equilibrat territoriauments, ja qu'es contiengudi que i circulen arribaràn parierauments a toti es ciutadans, agen eth lòc de residència qu'agen, e açò tant se referís ar ensenhament, ara cultura, ar esvagament, ara telediagnòsi o ath teletrabalh.

Entad açò que tòque ar equilibri territoriau que desiram entà Catalonha, er objectiu qu'ei artèner qu'en tot eth territòri i arriben un hilat de telecomunicacions d'ua grana capacitat, sigue mejançant eth cable, sigue per miei dera ràdio... e entad açò, dera Generalitat auem auut tant d'interès en dessenhari un mapa deth cable d'ua grana estienuda territoriau, e per aquerò desvelopam ua pròva pilòt damb tecnologies de ràdio de banda ampla. Ena mesura qu'aguesta politica age succès, indusiram un efècte invèrs ath produït pendent era Revolucion Industriau e es sues conseqüències:

- a on i a auut despoblament, que se i installen nau abitants;

- a on desparesheren espleites agricòles, que i crèsquen naues activitats basades ena tecnologia dera informacion;

- qu'aguesti abitants e activitats apòrten coneishements nau entath parçan;

- qu'es abitants des airaus ruraus agen naues oportunitats de léser, de formacion e de comunicacion, sense qu'es distàncies fisiques les perjudiquen;

- que se desvelopen naues activitats economicas e intellectuas;

- que se pogue hèr a conèisher mès facilaments e potenciar es activitats pròpies des zònes ruraus: qualitat de vida, torisme, activitats de léser e esportives, eca.

Ua des caracteristiques des naues tecnologies

que mos invadissen ei que se pòden implantar en territòri en condicions optimes, e còrrer sus es infrastructures dejà existents o melhorables, independentaments des recorsi naturaus que plan soent èren condicions imprescindibles pendent era Revolucion Industriau (era proximitat dera aigua entà trabalhar era pèth, eth papèr e eth textil, per exemple).

Maugrat que tot cambi tecnologic compòrte riscos, era Societat dera Informacion aufrís as abitants deth mon rurau era oportunitat de contunhar auent contacte damb era natura e, çò e medeish, èster tan a pròp com es abitants dera ciutat ath trabalh, ar ensenhament, ara cultura o ath léser. Aguest hèt pòt revolucionar, en un sens positiu, era nòsta estructura territoriau.

Miquel Puig i Raposo

Comissionat entara Societat dera Informacion dera Generalitat de Catalonha

SEGONTES ERA ONU PÒDEN AUER MORIT MÈS DE 40.000 PERSONES EN TÈRRATREM DE TURQUIA

des cadavres que se recuperèn, ena majoritat des cassi, sense identificar. "Se non les caperam, s'encetarà un grèu problèma sanitari", avertie eth primèr ministre turc, Bulent Ecevit. Eth titular de Sanitat, Osman Durmus, tanben alerta deth risque que gesquen epidèmies pr'amor dera descomposicion des còssi e demanaue voluntaris entà catar hòsses. "En aguest moment es prioritats qu'an cambi: cau retirar es cadavres immediatament", didie. Atau, es mòrts van de cap as hòsses sense ceremònies, sense ne tansevolh èster identificadi. Non i a temps entà méter es nòms a cada cadavre. Çò que cau ei, un viatge desenterradi d'entre es tercums, caperà-les en tèrra. Era ciutat a trigat uns nau terrenes que seràn ten-

gudi coma cementèris. Era pòur ara colèra, diftèria e tifus s'enten entre era gent. Per açò, ager es equips de rescat comencèren a trabalhar en Izmit tamb caretès.

E enes ciutats de Golcuk, Sakaria e Ialova era gent que dromís ena intempèria pòrte guinhauets, paus e pèires entà defensà-se des lops e es chacaus que poguen apropà-se entara ciutat atiradi pera hortòr des cadavres en descomposicion. En fòrça lòcs non i a electricitat, manque era aigua potabla, comencen a èster escassis es aliments.

"Es quevièrs e es tendes de campanha entàs damnatjadi son insufisenti. Mos còste respòner as besonhs sanitaris urgents dera poblacion", admetie eth primèr ministre turc.

Dempús deth reconeishement per part deth Govern turc que son 35.000 es persones que demoren sepultades dejós des tercums des bastisses esbaussades peth tèrratrem de dimarts passat, era ONU estime qu'eth bilanç finau de mòrts pòt despassar es 40.000 persones. En aguesti tèrmes s'explicim un portavotz deth Departament d'Ahèrs Umanitaris, que persutèc en qu'era chifra ei sonque ua estimacion e qu'encara i a esperances de trobar tamb vida a persones enquiath

pròplèu deluns, pr'amor que molti des tercums an demorat apieladi deishant espaci entà respirar as persones entrampades en sòn laguens. Eth temps seguís, d'aguest biais, corrent en contra deth pòble turc quate dies dempús deth brutau tèrratrem qu'enquiath moment a causat mès de 8.700 mòrts e 34.000 herits -segontes es bilanci oficiaus. Es trabalhs de rescat contunhen a bon ritme e era pòur ara estienuda d'ua epidèmia a portat es autoritats a manar er enterrament massiu

MORÍS ETH POÈTA LHEIDATAN MIQUEL LLADÓ

Era **Associació d'Escriptors d'Andorra (AEPA)**, dera quau formaue part er escrivan e periodista lheidatan Miquel Lladó, mòrt deluns passat, planhèc ager era pèrta der intellectuau, estacat ath Principat d'Andorra d'ençà des ans seishanta.

Lladó, que moric en casa pr'amor d'un enfisema paumonar as 80 ans, dèishe ua grana òbra escrita qu'includís es genres dera poesia, narratiua, teatre, novèla, filosofia e ensag peridositic. Antoni Morell, president dera AEPA, remerquèc que Lladó ère "un amic entranhable" e lo definic com "un òme de camp e dera tèrra que laurèc era sua activitat literària coma autodidacte". Morell didec que Lladó contribuís a "aumentar un uet culturau" ena Andorra des ans seishanta e setanta amassa tamb d'auti escrivans catalans, com Esteve Albert, Manuel Anglada o Lluís Capdevila.

Lladó, que siguec finalista deth prèmi Josep Pla e deth Víctor Català dus viatges, coitiuèc tant era poesia, com era novèla e eth teatre tamb un estil liric e plan imaginatiu. Editor e director dera revista *Els valls d'Andorra*, publicuèc articles d'opinion ena revista *Poble Andorrà* e enes diaris *El Mati* e *Avui*, a on escriuec colones d'opinion. Lladó, que publicuèc en 1952 eth sòn primèr libre, *Els anys, els dies i les hores*, escriuec tanben quauques narracions en castelhan, entre es quaus subergessen *Jo i el meu gos* (1947) e *Cap a la vida* (1953).

Fòrça part dera òbra de Lladó ei pigalhada des paisatges lheidatans, e particularament dera zona des Garrigues, tèrra nadiua der escrivan e pera quau sentie ua passion especiau. Lladó, gran aimant dera natura e d'esperit umanista, siguec un creador autodidacte, çò que non li impedic coitiuar ua variada colleccion de genres literaris.

Es funeraus per Lladó se celebrèren delàger tarde ena glèisa de Sant Esteue d'Andorra era Vielha ena mès estricta intimitat per desir dera sua familha.

AUEM DE BESONH TRADUCTORS-CORRECTORS TATH NÒSTE EQUIP D'ETH DIARI TRUCATZ-MOS ATH 973 64 17 72

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys.
Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.